

Podsumowanie konsultacji opisu kwalifikacji

Przeprowadzonych w ramach 41/2020 z 20.02.2020

Projekt kwalifikacji nr 35. Projektowanie i wdrażanie procesów rozwoju produktów i usług

Część 1. Analiza kwalifikacji – tabela szczegółowa

Lp.	Wybrane pole wniosku	Zapis budzący wątpliwość wraz z propozycją zmiany (recenzenci)	Uwaga – uzasadnienie (recenzenci)	Odniesienie się do uwag (zespół ekspercki) ¹
1.	Nazwa kwalifikacji	Recenzent 1 -		
		Recenzent 2 -		
2	Krótką charakterystyką kwalifikacji oraz orientacyjny koszt uzyskania dokumentu potwierdzającego otrzymanie danej	Recenzent 1 Osoba posiadająca kwalifikację jest przygotowana do samodzielnego projektowania i wdrażania procesów tworzenia produktów (fizycznych i	Brak informacji na jakich stanowiskach mogłyby być zatrudnione osoby posiadające kwalifikację. Zaproponowany tekst wymaga doprecyzowania. Należałoby doszczegółowić jakich branż	Produkty fizyczne (namacalne, realne) czy cyfrowe (wirtualne) są pojęciem powszechnie używanym. Kandydat zostanie wyposażony w uniwersalne kompetencje i narzędzia, które można stosować w każdej branży. Oczywiście jest, że specyfika branżowa różni się technologiami produkcji czy właśnie dobrami fizycznymi czy wirtualnymi lecz

¹ Zgodnie z opisem przedmiotu zamówienia: *Każda decyzja o uwzględnieniu bądź odrzuceniu uwagi musi zostać uzasadniona w formie pisemnej.*

	kwalfikacji	cyfrowych) oraz usług w każdej branży. Propozycja zmiany: Doprecyzować co oznacza pojęcie produktów fizycznych i cyfrowych. Osoba posiadająca kwalifikację jest przygotowana do samodzielnego projektowania i wdrażania procesów tworzenia produktów (fizycznych i cyfrowych) oraz usług szczególnie w branżach. Propozycja zmiany: Uzupełnić opis. Orientacyjny koszt uzyskania dokumentu potwierdzającego uzyskanie kwalifikacji wynosi 1000 PLN netto. Propozycja zmiany: Orientacyjny koszt uzyskania dokumentu potwierdzającego uzyskanie kwalifikacji wynosi 2000 PLN netto	szczególnie dotyczy propozycja. Obecny zapis jest zbyt ogólny. Na podstawie porównania z innymi podobnymi kwalifikacjami wydaje się, że podany koszt jest za niski. Proponuje się zwiększenie kwoty do 2000 PLN netto. Uznając jednak prawo Instytucji Certyfikującej do przedstawienia swojej propozycji, zaproponowana zmiana ma charakter tylko rekomendacji.	w każdym przypadku należy stosować te same schematy myślowe i metodologie przy tworzeniu produktu lub usługi. Ekspertci uznają, że nie ma potrzeby doprecyzowania w opisie kwalifikacji przywołanych pojęć. Uwaga nieuwzględniona. Grupy osób potencjalnie zainteresowanych kwalifikacją oraz stanowiska, które mogą zajmować, są opisane w polach dotyczących grup adresatów i typowych możliwości wykorzystania kwalifikacji. 1000 zł to koszt egzaminu i certyfikatu, czyli zdobycia dokumentu i przejścia procesu certyfikacji. Kurs z wiedzy nt. NPD może kosztować np. 30 tys zł (2 semestry). Koszt walidacji nie uwzględnia kosztów szkolenia (nabywania umiejętności wymaganych w danej kwalifikacji). Uwaga dotycząca zwiększenia kosztu uzyskania certyfikatu nie została uwzględniona.
	Recenzent 2	Z opisu skróconego wynika, iż osoba jest przygotowana „...przygotowana do samodzielnego projektowania i wdrażania procesów tworzenia produktów (fizycznych i cyfrowych) oraz usług w każdej	Ekspert od „każdej branży” w dobie specjalizacji wydaje się niezbyt przekonująca. Określenia „każda branża” budzi wątpliwości czy na pewno można mieć takie szerokie kompetencje do tego dochodzi określenie „fizyczne i cyfrowe” co jeszcze bardziej utrudnia	Nie zgadzamy się z uwagą recenzenta. Kwalifikacja nie ma celu tworzenia ekspertów branżowych tylko potwierdzenie posiadania uniwersalnych narzędzi, które można stosować niezależnie od branży. Uwaga nieuwzględniona Uwaga uwzględniona. Usuamy zapis : fizyczne i

		branży.” Propozycja zmiany: dookreślić pojęcia „(fizycznych i cyfrowych)” i „każda branża” Propozycja zmiany: Do realizacji działań wykorzystuje wiedzę na temat różnych typów procesów rozwoju i zarządzania produktami i usługami oraz o ich zastosowaniach i ograniczeniach. Stosuje metody prowadzenia projektów i zarządzania zasobami ludzkimi w szczególności zmianą organizacyjną oraz zarządzania zasobami ludzkimi. Propozycja zmiany: Orientacyjny koszt uzyskania dokumentu potwierdzającego uzyskanie kwalifikacji wynosi 1000 PLN netto. Zmienić koszt kwalifikacji na wyższy.	zrozumienie jakie wymogi stawiane są osobie starającej się o taką kwalifikację. Skoro osoba powinna wykorzystywać wiedzę z różnych typów procesów rozwoju i zarządzania w firmie to musi mieć wiedzę z zakresu wiedzy z zakresy zarządzania ludźmi. Minimalny czas trwania studiów podyplomowych to dwa semestry. Dobre praktyki w tym zakresie określają liczbę godzin między 150 a 220 wg mojego odczucia należałoby zwiększyć liczbę godzin do 220 jest to bardzo rozległa wiedza i umiejętności, która łączy w sobie umiejętności, zarządzania zespołem ale przede wszystkim tworzenia projektu produktu i strategii wejścia na rynek. Może lepiej byłoby określić liczbę godzin na większą i realnie przeliczyć proponowaną kwotę kosztu kwalifikacji. W moim odczuciu jest za niska w	cyfrowe. Nie zgadzamy się co do rozszerzenia kwalifikacji o efekty uczenia się z zakresu zarządzania zasobami ludzkimi. Jest to inna kwalifikacja. Uwaga nieuwzględniona. Uwaga nie została uwzględniona.
--	--	---	--	--

			kontekście grup osób wyliczonych jako zainteresowane kwalifikacją np. Właściciel firmy, Dyrektor itp. oraz w kontekście umiejętności, które powinien nabyć zainteresowany kwalifikacją.	
3.	Grupy osób, które mogą być zainteresowane uzyskaniem kwalifikacji	Recenzent 1 Uzyskaniem kwalifikacji mogą być szczególnie zainteresowani: 1. Właściciele firm; 2. Członkowie zarządu ds. rozwoju; 3. Dyrektorzy strategii produktowej, rozwoju produktów oraz zarządzający działem rozwoju produktów; 4. Dyrektorzy B+R; 5. Dyrektorzy rozwoju biznesu; 6. Dyrektorzy marketingu i designu; 7. Dyrektorzy IT; 8. Kierownicy produktu; 9. Kierownicy projektów produktowych; 10. Konsultanci i trenerzy biznesu. Proponowana zmiana: Uzyskaniem kwalifikacji mogą być szczególnie zainteresowani: 1. Właściciele firm; 2. Członkowie zarządu ds. rozwoju; 3. Dyrektorzy strategii produktowej, rozwoju produktów oraz zarządzający działem rozwoju produktów; 4. Dyrektorzy B+R; 5. Koordynatorzy zespołów	Uzyskaniem kwalifikacji mogą być także zainteresowani koordynatorzy zespołów badawczych w publicznych i prywatnych jednostkach badawczo rozwojowych	Uwaga częściowo uwzględniona. Dodaliśmy zapis: “menadżerowie zespołów badawczych w jednostkach badawczo rozwojowych”

		badawczych w jednostkach badawczo-rozwojowych 5. Dyrektorzy rozwoju biznesu; 6. Dyrektorzy marketingu i designu; 7. Dyrektorzy IT; 8. Kierownicy produktu; 9. Kierownicy projektów produktowych; 10. Konsultanci i trenerzy biznesu.		
		Recenzent 2 Propozycja zmiany: 1. Członkowie zarządu ds. rozwoju; 2. Dyrektorzy strategii produktowej, rozwoju produktów oraz zarządzający działem rozwoju produktów; 3. Dyrektorzy B+R; 4. Dyrektorzy rozwoju biznesu; 5. Dyrektorzy marketingu i designu; dużych przedsiębiorstw i korporacji 8. Management średniego szczebla; 11. Osoby pracujące na zlecenie („Freelancerzy” itp.) .	Kwalifikację można by było skierować do również do średniej kadry menagerskiej oraz osób pracujących na zlecenie (szczególnie w dobie dynamicznie rozwijającej się pracy zdalnej).	Nie uwzględniamy uwagi. Zainteresowania uzyskaniem kwalifikacji nie determinuje forma zatrudnienia.
4.	Wymagane kwalifikacje poprzedzające	Recenzent 1 -		
		Recenzent 2 -		

5.	W razie potrzeby warunki, jakie musi spełniać osoba przystępująca do walidacji:	Recenzent 1 -		
		Recenzent 2 -		
6.	Zapotrzebowanie na kwalifikację	Recenzent 1 -		
		Recenzent 2 Propozycja zmiany: Proponowana kwalifikacja jest odpowiedzią na potrzebę rynku w zakresie systemowych rozwiązań porządkujących wiedzę osób, które organizują pracę zespołu tworzącego i wdrażającego produkty i usługi w organizacjach.	Kwalifikacja daje umiejętności tworzenia i wdrożenia produktu ale powinna również zapewniać umiejętności organizowania pracy zespołu – to byłby element odróżniający ją od innych kompetencji związanych z procesem samego wdrożenia produktu lub usługi. Uzupełnić należy również źródła internetowe o daty pobrania, które zostały przywołane w opisie zapotrzebowania na kwalifikację	Nie zgadzamy się co do rozszerzenia kwalifikacji o efekty uczenia się z zakresu zarządzania zespołem. Jest to inna kwalifikacja. Uwaga nieuwzględniona.
7.	Odniesienie do kwalifikacji o zbliżonym charakterze oraz	Recenzent 1 -		

	wskazanie kwalifikacji ujętych w ZRK zawierających wspólne zestawy efektów uczenia się	Recenzent 2 Zgadzam się z propozycją.	Przywołane zestawienia studiów pełnych i podyplomowych oraz certyfikaty i szklenia są właściwie zestawione i dają obraz sytuacji. Nazwy kierunków studiów czy studiów podyplomowych np. "Zarządzanie projektami" wskazują na konieczność poszerzenia i „uwypuklenia” kompetencji w omawianej kwalifikacji o umiejętności pracy w zespole czy wg mojego doznania zarządzania zespołem wdrażającym produkt firmy.	Nie zgadzamy się co do rozszerzenia kwalifikacji o efekty uczenia się z zakresu zarządzania zespołem. Jest to inna kwalifikacja. Uwaga nieuwzględniona. W polu odniesienie do kwalifikacji o zbliżonym charakterze wykazane zostały podobieństwa efektów uczenia się opisywanej kwalifikacji do kwalifikacji ujętych w ZRK.
8.	Typowe możliwości wykorzystania kwalifikacji	Recenzent 1 Kwalifikacja będzie wykorzystywana w przedsiębiorstwach produkcyjnych i usługowych niezależnie od branży, agencjach konsultingowych, międzynarodowych korporacjach, w działach związanych z badaniami i rozwojem przedsiębiorstw, laboratoriach badawczych, w firmach i działach zajmujących się projektowaniem i wdrażaniem produktów z zastosowaniem różnych technologii produkcji i programów komputerowych. Proponowana zmiana:	Zaproponowana zmiana dotyczy doprecyzowania sformułowania związanego z działami badawczo-rozwojowymi. Tekst w nowym kształcie odwołuje się do publicznych i prywatnych jednostek badawczorozwojowych. Autorzy pominęli w swojej propozycji podmioty publiczne, a mogą być bardzo zainteresowane kwalifikacją w odniesieniu do komercjalizacji badań i tworzenia firm spin off spin out. Dodatkowo proponuje się rozwinięcie zapisu i podanie branż o szczególnym znaczeniu dla kwalifikacji.	Forma własności organizacji nie jest kryterium adekwatnym do oceny zapotrzebowania na kwalifikację. Proponowana kwalifikacja cechuje się istotną uniwersalnością jej stosowania w każdej organizacji. Typy organizacji proponowane przez recenzenta zostały uwzględnione w pierwotnym opisie. Uwzględniliśmy sugestie. Dopisaliśmy: Menadżerowie zespołów badawczych w jednostkach badawczo-rozwojowych.

		Kwalifikacja będzie wykorzystywana w przedsiębiorstwach produkcyjnych i usługowych w szczególności w branżach....., agencjach konsultingowych, międzynarodowych korporacjach, w jednostkach badawczorozwojowych publicznych i prywatnych, w firmach i działach zajmujących się projektowaniem i wdrażaniem produktów z zastosowaniem różnych technologii produkcji i programów komputerowych. Kwalifikacją mogą być zainteresowane osoby, które chciałyby pełnić następujące role zawodowe: • Menedżerowie produktu i menedżerowie grup produktów / usług, • Menedżerowie produktu; • Stratedzy ds. rozwoju produktu; • Specjaliści ds. marketingu; • Managerowie marki; • Dyrektorzy działów B+R. Proponowana zmiana: Kwalifikacją mogą być zainteresowane osoby, które chciałyby pełnić następujące role zawodowe: • Menedżerowie produktu i menedżerowie grup produktów / usług, •	Proponuje się dodanie do listy Koordynatorów zespołów badawczych w jednostkach badawczorozwojowych. Analiza potrzeb takich jednostek, szczególnie publicznych wskazuje na szczególnie zapotrzebowanie na osoby posiadające taką kwalifikację.	
--	--	--	--	--

		Menedżerowie produktu; • Stratedzy ds. rozwoju produktu; • Specjaliści ds. marketingu; • Managerowie marki; • Dyrektorzy działów B+R. • Koordynatorzy zespołów badawczych w jednostkach badawczo- rozwojowych		
		Recenzent 2 Propozycja zmiany: ☐ Dyrektorzy marketingu i designu dużych przedsiębiorstw i korporacji; ☐ Menagement średniego szczebla; ☐ Osoby pracujące na zlecenie („Freelancerzy” itp.) .	Przywołane zestawienie możliwości wykorzystanych kwalifikacji nie budzi zastrzeżeń. Kwalifikacją mogą być zainteresowane osoby, które chciałyby pełnić następujące role zawodowe (zgodnie z częścią tybli szczegółowej powyżej – nr 3).	Zaproponowane grupy osób zostały uwzględnione w polu dotyczącym grup adresatów. Uwaga nieuwzględniona.

9.	Wymagania dotyczące walidacji i podmiotów przeprowadzających walidację	Recenzent 1 - min. 8 lat doświadczenia zawodowego w projektowaniu, zarządzaniu i wdrażaniu produktów i usług w ciągu ostatnich 10 lat Proponowana zmiana - min. 8 lat doświadczenia zawodowego w projektowaniu i wdrażaniu produktów i usług w ciągu ostatnich 10 lat Proponowana zmiana: Rozwinięcie opisu metod walidacyjnych, dokładniejsze opisanie sposobu prowadzenia walidacji, rozbudowanie opisu warunków organizacyjnych i materialnych	Należy skreślić słowo „zarządzaniu”. Słowo zarządzanie jest zbędne. Zapis ten powinien być adekwatny do nazwy samej kwalifikacji. Niezrozumiałe jest czemu autorzy tak skrótowo potraktowali opis walidacji. Wydaje się, że dla przeprowadzenia właściwej walidacji dla tej kwalifikacji szczególne znaczenie miałyby zebranie jak największej ilości informacji na temat uprzednich doświadczeń zawodowych danej osoby. Zgodnie z nowelizacją Ustawy o ZSK będącej wynikiem przyjętej Tarczy 1.0 jest możliwe przeprowadzanie walidacji za pomocą systemu teleinformatycznego. Należy jednak spełnić określone warunki: umożliwić identyfikację osoby przystępującej do walidacji, zapewniać samodzielność pracy tej osoby oraz stwarzać warunki do bezpiecznego przebiegu walidacji bez udziału osób trzecich. Kierunek proponowanych uzupełnień to dookreślenie szczególnie warunków realizacji walidacji	Uwaga nieuwzględniona. Uważamy, że kompetencje komisji walidacyjnej powinny być wyższe niż osób przystępujących do walidacji. Uznajemy, że szczegółowe rozwiązania dotyczące projektowania prowadzenia walidacji będą indywidualne dla każdej instytucji certyfikującej i nie wymaga to doprecyzowania w opisie kwalifikacji. Zgodnie z metodyką ZSK każde kryterium weryfikacji musi zostać zwalidowane. Uwaga nieuwzględniona.
----	---	---	--	--

			on-line.	
--	--	--	----------	--

		Recenzent 2 Propozycja zmiany punktu 1.2. Każdy z członków komisji musi posiadać: - min. 8 lat doświadczenia zawodowego w projektowaniu, zarządzaniu i wdrażaniu produktów i usług w ciągu ostatnich 10 lat - udokumentowanie funkcji kierowniczej w zespole wdrożeniowym projekt nowych produktów i usług.	Wydaje się merytorycznie bezzasadne wyliczenie zarządzania oraz projektowania i wdrażania, skoro pojęcie „zarządzanie” obejmuje oba wymienione pojęcia kluczowe dla kwalifikacji, występujące w jej nazwie. Poszerzenie kompetencji członków komisji o minimum jedną osobę, która powinny udokumentować swoje doświadczenie w pełnieniu funkcji kierownika, menedżera, itp. wdrażającego projekty produktów i usług w polskich i międzynarodowych przedsiębiorstwach jest wg mojego odczucia konieczna.	Korekta: projektowaniu, wdrażaniu i zarządzaniu produktami i usługami - w branży pojęcia stosuje się różnie, często rozłącznie - czymś innym jest projektowanie a czymś innym zarządzanie istniejącym produktem. Uwaga nieuwzględniona. W naszej ocenie zaproponowany skład komisji walidacyjnej jest wystarczający do przeprowadzenia weryfikacji wszystkich efektów uczenia się opisanych w niniejszej kwalifikacji. Kwalifikacja nie dotyczy kompetencji związanych z zarządzaniem zasobami ludzkimi. Uwaga nieuwzględniona.
10.	Opis efektów uczenia się obejmujący syntetyczną charakterystykę efektów uczenia się, zestawy efektów uczenia się, poszczególne efekty uczenia się w zestawach wraz z kryteriami weryfikacji ich osiągnięcia	Recenzent 1 Osoba posiadająca kwalifikację jest przygotowana do samodzielnego projektowania i wdrażania procesów tworzenia produktów (fizycznych i cyfrowych) oraz usług w każdej branży. Proponowana zmiana: Osoba posiadająca kwalifikację jest przygotowana do samodzielnego	Proponowana zmiana stanowi konsekwencję proponowanych zmian w innych punktach. Istnieją metody zarządzania projektami, a nie prowadzenia projektów.	Uwaga nieuwzględniona. Szczegółowe wyjaśnienie znajduje się w polu nr 2.

		Recenzent 2 Syntetyczna charakterystyka efektów uczenia się Propozycja zmiany: Do realizacji działań wykorzystuje wiedzę na temat różnych typów procesów rozwoju i zarządzania produktami i usługami oraz o ich zastosowaniach i ograniczeniach. Stosuje metody prowadzenia projektów i zarządzania zasobami ludzkimi w szczególności zmianą organizacyjną oraz zarządzania zasobami ludzkimi Wyodrębnione zestawy efektów uczenia się Należy dodać: 05.Kierowanie pracą zespołu projektującego i wdrażającego projekt produktów i usług Należałoby dodać umiejętności komunikacyjne i zarządzające zespołem i kryteria weryfikacji np.. a. Organizuje pracę w zespole. i dodać kryteria weryfikacji b. Komunikuje się z otoczeniem zewnętrznym	Jak w punkcie 2. część I (niniejsza tabela) Skoro osoba powinna wykorzystywać zarządzania produktami i usługami w szczególności na etapie wdrażania projektu, to powinien mieć wiedzę z zakresu ZZL. Należałoby dodać praktyczne umiejętności zarządzania zespołem tworzącym strategię produktu. Osoba ubiegająca się o kwalifikację musi wg niniejszego opracowania mieć 5 letnią praktykę w tej dziedzinie, zatem mogłaby być zainteresowana otrzymaniem certyfikacji dającej jej również umiejętności zarządzania zespołem	Nie zgadzamy się co do rozszerzenia kwalifikacji o efekty uczenia się z zakresu zarządzania zespołem ludzkim. Jest to inna kwalifikacja. Uwaga nieuwzględniona.
11.	Okres ważności dokumentu	Recenzent 1		

	potwierdzającego nadanie kwalifikacji i warunki przedłużenia jego ważności	-		
		Recenzent 2 -		
12.	Nazwa dokumentu potwierdzającego nadanie kwalifikacji	Recenzent 1 -		
		Recenzent 2 -		
13.	Uprawnienia związane z posiadaniem kwalifikacji	Recenzent 1 -		
		Recenzent 2 -		
14.	Kod dziedziny kształcenia	Recenzent 1 -		
		Recenzent 2 -		
15.	Kod PKD	Recenzent 1 -		
		Recenzent 2		

		-		
--	--	---	--	--

Część 2. Ogólne uwagi na temat kwalifikacji

Pytania ogólne	Uwaga – uzasadnienie (recenzenci)	Odniesienie się do uwag (zespół ekspercki)
Czy projekt opisu kwalifikacji zawiera informacje wyraźnie pokazujące potrzebę jej włączenia do ZSK?	Recenzent 1 TAK Projekt kwalifikacji zawiera wszystkie niezbędne informacje do oceny jej potrzebę jej włączanie do ZSK. Przedstawia charakter samej kwalifikacji. Odwołuje się do różnorodnego zapotrzebowanie rynkowego na uzyskanie kwalifikacji. Podaje pełne uzasadnienia zapotrzebowania rynkowego powołując się na wiarygodne źródła informacji, opracowania i raporty. Opis został uzupełniony prezentacją graficzną. Podana informacja ma charakter kompleksowy i całościowy.	Dziękujemy za uwagę.
	Recenzent 2 TAK Opis kwalifikacji odnosi się do potrzeby wprowadzenia certyfikacji zwiększających jakość procesów dwóch elementów strategii produktów i usług – projektowania i wdrażania produktów i usług. Jednak wydaje się, że jedną z poszukiwanych umiejętności na rynku obecnie i w przyszłości u takiej osoby będą oczywiście kompetencje wymagające wiedzy z zakresu stricte elementów strategii tworzenia produktu czy usługi i analiz z tym związanych, ale również kompetencji zarządzanie zespołem prowadzącym projekt a następnie wdrażającym go.	Dziękujemy za uwagę. Zagadnienia związane z zarządzaniem zespołem ludzkim dotyczą innej kwalifikacji.

Czy w Pani/Pana odczuciu można spodziewać się dużego zainteresowania otrzymaniem certyfikatu wydanego przez instytucję certyfikującą w ramach Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji?	Recenzent 1 TAK W oparciu o zaprezentowane informacje nie ma najmniejszej wątpliwości w stosunku do dużego zainteresowania otrzymaniem certyfikatu. Istnieje rynkowe rosnące zapotrzebowanie na osoby posiadające taką kwalifikację, a na ten proces wpływa także rozwój innowacji w Polsce, a potrzeba rozwijania nowych produktów i usług.	Dziękujemy za uwagę.
	Recenzent 2 TAK Aktualnie projektowanie i wdrażania strategii produktów i usług, jak wskazują autorzy opracowanej kwalifikacji (wyniki badań i dane statystyczne) są jedną z umiejętności społecznych poszukiwanych przez pracodawców firm poszukujących przewagi konkurencyjnej w ofercie produktowej czy usługowej (w kontekście nowych potrzeb klientów), dotyczy to różnych rynków od rynku konsumpcyjnego po inwestycyjny ale też usługowy itd.. Kolejną kwestią jest specyfika zachowań młodych osób na rynku pracy wskazuje na ich chęć do poszerzania własnych kompetencji oraz częstej zmiany pracy – co pozwala sądzić, że osoby mające doświadczenia w tym zakresie mogą być potencjalnie zainteresowane potwierdzeniem swoich kompetencji w organizowaniu pracy związanej z projektowaniem i wdrażaniem nowych produktów i usług (tworzenie pełnej oferty rynkowej). Zawarte wyżej informacje i dane statystyczne winny być interpretowane bezpośrednio jako dowód na rosnącą potrzebę	Dziękujemy za uwagę. Zgadza się z ocenami i sugestiami recenzenta.

	profesjonalizacji procesów rozwoju projektów produktów i usług, przede wszystkim w sektorze MŚP, ale i w dużych firmach i korporacjach międzynarodowych i polskich.	
Czy nazwa kwalifikacji, nazwy zestawów, efekty uczenia się i kryteria weryfikacji stanowią spójną całość?	Recenzent 1 TAK Efekty uczenia stanowią spójną całość. Nie ma zastrzeżeń co do nazw kwalifikacji, nazw zestawów, efektów uczenia się i kryteriów weryfikacji. Proponowane drobne zmiany nie mają ocenę na pozytywną ocenę tekstu.	Dziękujemy za uwagę. Sugestie dotyczące korekt w poszczególnych polach opisu kwalifikacji zostały omówione w uwagach szczegółowych.
	Recenzent 2 TAK Proponowane – nazwa kwalifikacji, zestawy, efekty uczenia się i kryteria – stanowią spójną treść, chociaż warto rozważyć kilka uzupełnień związanych z poszerzeniem kwalifikacji o umiejętności zarządzania zasobami ludzkimi. Opisy efektów uczenia się i kryteria weryfikacji są powiązane. Proponowane zmiany doprecyzowujące ujęte zostały w części 1 (tabela szczegółowa nr 10).	Dziękujemy za uwagę. Sugestie dotyczące korekt w poszczególnych polach opisu kwalifikacji zostały omówione w uwagach szczegółowych.
Czy projekt opisu kwalifikacji zawiera wszystkie efekty uczenia się i kryteria weryfikacji niezbędne do wykonywania czynności wskazanych w kwalifikacji?	Recenzent 1 TAK Tak. Analiza tekstu wskazuje, że zostały zawarte wszystkie efekty uczenia się i we właściwy sposób przyporządkowany	Dziękujemy za uwagę.

	im kryteria weryfikacji.	
	Recenzent 2 TAK W mojej opinii zachodzi duża spójność pomiędzy nazwami zestawów, efektami uczenia się oraz kryteriami ich oceny. Jednak ważnym obecnie obszarem brakującym w procesach tworzeni i projektowania produktów i usług jest umiejętność pracy w zespole i kierowania jego pracą, czynnie włączając się w projekt. Potrzebna jest zatem wiedza i umiejętności w zakresie prowadzenia zespołu i zarządzania pracą zespołu. Dla wielu stanowisk związanych z pracą w działach rozwoju produktu opieranie się na analizie dokumentów oraz umiejętność stosowania analiz z zakresu zarządzania produktem jest niewystarczająca, na pewno poszerzenie tych kompetencji będą potrzebne w przyszłości po pandemii szczególnie w pracy zdalnej zespołu projektującego produkty czy usługi.	Dziękujemy za uwagę. Nie zgadzamy się co do rozszerzenia kwalifikacji o efekty uczenia się z zakresu zarządzania zespołem, uznając, że jest to odrębna kwalifikacja.
Czy efekty uczenia się w kwalifikacji są spójne ze wskazaną grupą adresatów?	Recenzent 1 TAK Tak. Efekty uczenia są spójne z proponowaną grupą adresatów. Widoczna jest zależność między zidentyfikowanymi potrzebami rozwojowymi potencjalnych osób zainteresowanych uzyskaniem kwalifikacji, a zaproponowanym opisem efektów uczenia się.	Dziękujemy za uwagę.

	Recenzent 2 NIE Osoby posiadające już praktyczne doświadczenie przynajmniej 5 letnie oraz na stanowiskach wymienionych w opisie jako adresaci kwalifikacji w budowaniu strategii produktu mogą nie być zainteresowane udziałem w opisanym procesie edukacyjnym, przy założeniu uzyskania certyfikatu potwierdzającego jedynie wg moich odczuć podstawową wiedzę. Dlatego proponuję zweryfikowanie stanowisk w opisie adresatów kwalifikacji, część 1 (tabela szczegółowa nr 3).	Dziękujemy za uwagę. Proponowane korekty zostały uwzględnione w opisie kwalifikacji.
Czy projekt opisu kwalifikacji w opinii recenzenta jest zrozumiały dla osób zainteresowanych uzyskaniem kwalifikacji?	Recenzent 1 TAK Tak, ale zastrzeżeniami. Projekt wymaga rozbudowy części dotyczącej walidacji. Podane informacje są niewystarczające dla osób zainteresowanych w zakresie przygotowania i realizacji samej walidacji. Dotyczy to szczególnie sposobów walidacji oraz warunków organizacyjnych i materialnych. Niezrozumiałe jest także używane w różnych częściach opisu sformułowanie „każda branża”	Opis sposobu walidacji uwzględnia podstawowe jej założenia związane z weryfikowaną wiedzą oraz sposobem przeprowadzania walidacji przez osoby spełniające zdefiniowane wymagania. Autorzy kwalifikacji uznali, że instytucja spełniająca wskazane w opisie wymagania, walidację przeprowadzi profesjonalnie dochowując wszelkiej staranności. Niniejsza kwalifikacja opisuje kompetencje uniwersalne, które mogą być stosowane w każdej branży z uwzględnieniem jej specyfik i odrębności.
	Recenzent 2 TAK Opis kwalifikacji jest jasny i zrozumiały. Potencjalny zainteresowany dowie się z jego treści, co jest podstawowym aspektem procesów projektowania i	Niniejsza kwalifikacja opisuje kompetencje uniwersalne, które mogą być stosowane w każdej branży z uwzględnieniem jej specyfik i odrębności. Zarządzanie zespołami ludzkimi jest odrębną kwalifikacją.

	wdrażania produktów i usług. Budzące wątpliwości wydaje się zaznaczone (tabela 1) kwestie związane m.in. z „każdą branżą”. Należałoby uszczegółowić krótką charakterystykę kwalifikacji. Może autorom chodziło o osobę, która jest w stanie poprowadzić projekt z każdym zespołem projektującym i wdrażającym nowe produkty lub usługi w każdej firmie. Kwalifikacja powinna potwierdzać również umiejętności zarządzania zespołem projektującym a następnie wdrażającym nowy produkt.	
Czy zaproponowana walidacja jest adekwatna do efektów uczenia się wskazanych w projekcie opisu kwalifikacji?	Recenzent 1 NIE Trudno ocenić czy zaproponowana walidacja jest zgodna z przedstawionymi efektami uczenia się, ponieważ wymieniono tylko listę metod, a opis sposobów walidacji warunków organizacyjnych i materialnych ma charakter bardzo ogólny.	Szczegółowe rozwiązania dotyczące organizacji walidacji będą opracowywane przez instytucje certyfikujące i poddawane wewnętrznej oraz zewnętrznej ewaluacji jakości. Nie zgadzamy się. Autorzy dają autonomię instytucji walidującej w zakresie organizacyjnym przy realizacji procesu walidacji z uwzględnieniem wymagań wymienionych w niniejszej kwalifikacji.
	Recenzent 2 TAK Odnosząc się bezpośrednio do opisanych efektów uczenia się zaproponowana walidacja jest właściwa. Pozwala ona zweryfikować kluczowe umiejętności wyznaczone w opisie kwalifikacji wg zamieszczonych umiejętności uczenia się.	Dziękujemy za opinie recenzenta.

Inne uwagi recenzentów	Odniesienie się do uwag (zespół ekspercki)
Recenzent 1 BRAK	
Recenzent 2 Przedstawiona kwalifikacja jest ważna i potrzebna w obecnej i przyszłej sytuacji na konkurencyjnym rynku. Miałam przyjemność zapoznania się nie tylko z kwalifikacją 35 (niniejszą), ale również z kwalifikacją nr 5 (Budowanie strategii produktów i usług) i dlatego moja uwaga. Obie te kwalifikacje są podobne do siebie i mają wspólne elementy, obie odnoszą się do tego samego obszaru działalności tj. tworzenia strategii produktów i usług. Można powiedzieć, że na proces tworzenia strategii składają się analiza, tworzenie, budowanie, kreowanie, wdrażanie itd. Moja sugestia dotyczy przemyslenia kwestii dodania do ZSK obu wspomnianych kwalifikacji, chyba że jednoznacznie doprecyzuje się umiejętności i kompetencje w efektach uczenia się tak aby uzupełniały się. Jeśli nie to osoba zapoznająca się z oboma kwalifikacjami będzie miała problem ze zrozumieniem co je odróżnia	Obie kwalifikacje uzupełniają się w zakresie rozwijania kompetencji wśród osób planujących zajmować się problematyką budowania przewag konkurencyjnych na rynku. Rozróżnienie obu kwalifikacji wynika z podobnego podejścia do zagadnienia innowacji gdzie także możemy analizować innowacje produktowe i procesowe. W opisach poszczególnych kwalifikacji uwzględniono zasadnicze różnice między podejściem w zakresie kreowania procesów jak i poszczególnych produktów/usług.

Konkluzja recenzji	Odniesienie się do konkluzji (zespół ekspercki)
Recenzent 1 Włączenie analizowanej kwalifikacji jest w pełni uzasadnione zarówno pod	Dziękujemy za uwagę.

względem wiarygodnego uzasadnione potrzeb rynkowych, jak i opisanych zestawów, efektów uczenia się i kryteriów weryfikacji. Jednak wymaga poprawienie części dotyczącej walidacji.	Sugestie dotyczące opisu walidacji zostały omówione w uwagach szczegółowych.
Recenzent 2 W mojej opinii włączenie analizowanej kwalifikacji do ZSK jest uzasadnione, proponuję jednak zmodyfikować opis kwalifikacji. Przygotowana propozycja kwalifikacji jest spójna i odpowiada na przyszłe potrzeby rynku. Jednak wymaga kilkunastu korekt we wskazanych obszarach, co poprawi walory opisu kwalifikacji w kierunku większego uniwersalizmu ale i precyzyjnego opisanie kwalifikacji i podkreślenia możliwości budowania całej strategii produktów i usług oraz zarządzania zespołem pracującym nad projektem na zlecenie przedsiębiorstwa czy dla własnej firmy.	Dziękujemy za uwagę. Sugestie dotyczące korekt w poszczególnych polach opisu kwalifikacji zostały omówione w uwagach szczegółowych.